

Ayşe KALAYCI ÖNAÇ<sup>1</sup>

Tanay BİRİŞÇİ<sup>2</sup>

Hande GÜNDEL<sup>2</sup>

Nurgül İŞIKEL<sup>2</sup>

Eray ÇALIŞKAN<sup>2</sup>

<sup>1</sup>Kastamonu Üniversitesi, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, 37150, Kastamonu/ Türkiye

<sup>2</sup> Ege Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, 35100, İzmir /Türkiye

sorumlu yazar: aysekyc@gmail.com

## Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma

A Research on The Recreational Tendencies of University Students

Alınış (Received): 14.04.2017

Kabul tarihi (Accepted): 07.06.2017

Anahtar Sözcükler:

Rekreatif, rekreatif eğilim, rekreatif motivasyon ve kısıtlayıcılar

Key Words:

Recreation, recreational tendency, recreational motivations and restrictive factors

### ÖZET

**R**ekreatif, modern toplum bireylerinin günlük yaşam stresinden ve rutinlerinden, yapılı çevre baskısından uzaklaşmak, doğa ile bağ kurmak ya da eğlenmek ve dinlenmek için maddi kazanım amacı güdülmeden gerçekleştirilen aktivitelerin bütünüdür. Bireylerin rekreatif tercih ve eğilimleri, bireylerin sosyo-demografik özellikleri ve yaşadıkları çevrede bulunan rekreatif alan özelliklerine bağlı olarak değişim göstermektedir. Bu araştırmada, aldıkları bölüm eğitiminin içeriği gereği konu hakkında farkındalık düzeyleri yüksek olma potansiyeline sahip oldukları düşünülerek Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı öğrencilerinin rekreatif eğilimleri; gerçekleştirdikleri aktivite çeşitleri ve aktivitelere katılım sıklıkları, rekreatif alan özellikleriyle ilgili motive edici ve kısıtlayıcı faktörler temelinde belirlenmiştir. Bu amaçla 138 öğrenci ile yüz yüze görüşmeler şeklinde anket uygulaması gerçekleştirilmiş, anketlerin analizleri sonucu elde edilen verilere göre; katılımcıların rekreatif eğilimlerinin cinsiyet, öğrenim gördükleri sınıf, gelir düzeyi ve İzmir ilinde bulunma sürelerine bağlı olarak istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklar gösterdiği saptanmıştır.

### ABSTRACT

**R**ecreation is the whole of activities of modern society's individuals that are aimed at getting away from the pressures of the built environment, stress and routines of daily life, linking nature or just for enjoyment. Recreational preferences and trends vary depending on the socio-demographic characteristics of the individual and the recreational area characteristics of the surrounding environment. The recreational tendencies of students of Landscape Architecture students of Ege University, Faculty of Agriculture, given that they have the potential to have a high level of awareness about the subject, types of recreational activities they perform and the frequency of participation in those activities are determined on the basis of motivating and restrictive factors related to recreational area characteristics within this study. For this purpose, a face-to-face interview was conducted with 138 students and the analyzes of the questionnaires resulted that the recreational tendencies of the participants showed statistically significant differences depending on gender, grade of education, income level and duration of stay in city of İzmir.

### GİRİŞ

Rekreatif, bireylerin beğenisi bakımından doyurucu, ruhsal ve bedensel yenilenme amacı taşıyan, aynı zamanda bireyin sosyal, kültürel, ekonomik ve fizyolojik olanakları ile bağımlı boş

zaman kullanımlarını içeren, niceliğini yaş, cinsiyet, iş, maddi durum ve sosyal konum gibi faktörlerin belirlediği eylem ya da eylemler olarak tanımlanır (Müderrisoğlu ve Uzun, 2004; Stebbin, 2005; Müderrisoğlu ve ark. 2006).

Özkan (2001), rekreasyonel aktivite seçimini etkileyen faktörleri; yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, gelir düzeyi, meslek, sağlık durumu, yaşanan yerin fiziksel niteliği, içinde yaşanan toplumun sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel durumu, zevk ve moda şeklinde sıralamıştır. Ayrıca rekreasyon kavramının boş zaman değerlendirmeye özde olmadığını, rekreasyonun insan yaşamındaki temel gereksinimlerden biri olduğunu, planlama ve programlama konusu olduğunu belirtmiştir. Boş zamanın ise kişiye öz bir değer olduğunu ve hiçbir disiplin tarafından yönlendirilemeyeceğini ve planlanamayacağını vurgulamıştır. Kalaycı (2008) ise, bireylerin etnik kökenlerinin ve yaşadıkları toplumun genel kültürel özellikleri yanı sıra altkültür karakteristiklerinin de rekreasyonel tercihlerde etkili olduğunu bildirmiştir.

Peyzaj Mimarlığı Bölümü eğitim ve öğreniminin içeriğinde rekreasyonel alanların planlama ve tasarımı konularının yanı sıra doğal kaynakların korunması, sürdürülebilirlik, çevre sorunları ve çözümleri, bireylerin doğa ile bütünleşme gereksinimleri ve buna uygun yaşam alanları üretme gibi öğrencilerin rekreasyonel eğilim, tercih ve davranışlarında diğer bireylere göre farklılık oluşturabilecek birçok konu yer almaktadır. Ayrıca üniversite öğrenciliği döneminin, bireylerin yaşamlarındaki sosyalleşmeye ayrılacak zaman açısından rahat bir dönem olmasının yanı sıra, üniversite yerleşkeleri de öğrencilere sunduğu çeşitli ve çok sayıda alternatifler nedeniyle rekreatif eğilimleri konu alan araştırmalar için elverişli alanlardır (Mansuroğlu, 2002).

Ülkemizde 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 47. maddesinde "Yükseköğretim kurumları, yapacağı plan ve programlar uyarınca, öğrencilerin beden ve ruh sağlığını korumak, beslenme, çalışma, dinlenme, boş zamanları değerlendirme gibi sosyal ihtiyaçlarını karşılamak ve bu amaçla maddi olanaklar oranında okuma salonları, yataklı sağlık merkezleri, kafeteryalar, lokanta açmak, toplantı, sinema, tiyatro salonları, spor salonu ve sahaları, kamp yerleri sağlamak ve bunlardan öğrencilerin en iyi şekilde yararlanmaları sağlamak için gerekli önlemleri almakla görevlidir." ifadesiyle ülkemizde önemli bir nüfusa sahip üniversite öğrencilerinin, bu hakları yasal güvence altına alınmıştır. 351 sayılı "Yüksek Öğretim Kredi ve Yurtlar Kurumu Kanunu"nun 25. maddesi ise "ders dışı saatlerde ve tatillerde öğrencilerin sosyal ve kültürel ihtiyaçlarını karşılayacak her türlü tedbir alınır" şeklindeki ifadelerle bu konuda önemli vurgulamalar yapılmaktadır (Önder, 2003).

Guo ve Liu (2016)'a göre, üniversite öğrencilerinin boş zaman aktivitelerinin organizasyonlu bir biçimde yönlendirilmesi, özellikle sportif aktivitelere

katılımlarının sağlanması öğrencilerin fiziksel ve ruhsal sağlıkları açısından olumlu etki gösterip uzun vadede öğrencilerin başarı oranları, hatta üniversitelerin kalite ölçütlerine katkıda bulunacaktır.

Tüketim kültürü etkisi altında geleneksellikten uzak yeniden şekillenen toplum yaşantısı içinde kişilerin rekreasyonel tercihlerini etkileyen motivasyon ve kısıtlayıcı etmenler de değişim göstermektedir. Özellikle yaygın biçimde internet ve sosyal medya kullanan üniversite öğrencilerinin rekreasyonel beklentileri, katılım gösterdikleri aktiviteler ve rekreasyonel alan tercihleri günümüz teknolojik gelişim ve toplumsal değişimlerine bağlı olarak şekillenmektedir (Rogers ve Morris, 2003; Hubbel, 2015).

Bireylerin rekreasyonel eğilim, tercih ve beklentilerinin belirlenmesi, rekreatif alanların kullanım potansiyelinin artırılması, bu alanların kalite standartlarının yükseltilmesi, aktivite çeşitliliğinin sağlanması, bu alanların tasarım ve uygulanmaları sürecinde program elemanlarından, kullanılacak donatıların belirlenmesine kadar her aşamasında plancıya temel oluşturacak verileri sağlama açısından elzemdir. Yanlış ve eksik uygulamalar bireylerin fiziksel ve duysal beklentilerini karşılayamayacak, dolayısıyla bu alanların kullanım potansiyellerini düşürecektir (Gülgün ve Türkyılmaz, 2001).

Bu çalışmanın temel amacı, farklı sosyo-kültürel ve ekonomik özelliklere sahip Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü öğrencilerinin rekreasyonel eğilim ve taleplerini belirlemektir. Katılımcıların rekreasyonel aktiviteleri hangi sıklıkla yaptıkları, gerçekleştirilen rekreasyonel aktivitelerin katılımcıların cinsiyetlerine göre değişip değişmediği, katılımcıların yaşları, yaşam yerleri gibi özelliklerinin rekreasyonel aktivite tercihleri ve rekreasyonel alan beklentileri üzerinde etkili olup olmadığı ve katılımcıların rekreasyonel eğilimlerini etkileyen motivasyon ve kısıtlayıcı etmenler araştırılmıştır.

## MATERYAL ve YÖNTEM

Çalışmanın araştırma alanı ve ana materyali, Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü ve öğrencileridir. Bu seçimin nedeni; bölüm öğrencilerinin kentsel ve kırsal rekreasyonel alanların planlanması, tasarımı ve yönetimi konusunda aldıkları eğitim sayesinde bu konuda bilinç düzeylerinin yüksek olması, dolayısıyla araştırmadan elde edilecek verilerin rekreasyonel planlama ve tasarım konularında ideal alanların oluşturulması bağlamında yol gösterici nitelikte olabileceği düşüncesidir. Bu kapsamda, çalışmada öğrencilerin demografik özellikleri de göz önünde bulundurularak rekreasyonel eğilim ve taleplerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın gerçekleştirildiği 2013-2014 öğrenim yılında araştırma alanı olan Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü'nde toplam 303 öğrenci kayıtlanmıştır. Araştırma alanının İzmir'de bulunması, katılan öğrenciler için rekreatif olanak yönünden seçeneklerini arttıracak bir özelliktir. Toplamda 303 öğrencinin yer aldığı bölümde örneklem büyüklüğü; %99 güven aralığında 0.10 hata payı ile 108 kişi olarak hesaplanmış (Kalaycı, 2009), % 83,3 kadın, %16,7 erkek olmak üzere toplamda 138 öğrenci (36 kişi 1.sınıf, 39 kişi 2.sınıf, 40 kişi 3.sınıf, 37 kişi ise 4.sınıf) araştırmaya katılmıştır.

Araştırma konusu ile ilgili daha önce yapılmış bilimsel çalışmalar, araştırma kapsamında kullanılan anket formları ve anket verilerinin bilgisayar ortamına işlenip istatistiksel analizlerinin gerçekleştirildiği IBM Statistics SPSS Version 22.0 yazılımı da araştırmanın diğer materyallerini oluşturmaktadır.

Konu ile ilgili yapılmış bir çok çalışmada olduğu gibi katılımcıların sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel yapılarını, açık alan ve kapalı alan rekreatif faaliyetlerine katılma zaman ve oranlarını, kent çevresindeki rekreatif alanlarını yeterli bulup bulmadıklarını ortaya koymak amacıyla hazırlanan anket çalışması araştırmanın yöntemini oluşturmaktadır.

65 sorudan oluşan anketin 5 soruluk ilk bölümünde katılımcıların; yaş, cinsiyet, sosyo-ekonomik durumları ve İzmir'de ne kadar süredir yaşadıkları belirlenmek istenmiştir. İkinci bölümde katılımcıların rekreatif aktivite tercihleri ve bu aktiviteleri hangi sıklıkla gerçekleştirdiklerini belirlemek amacıyla 23 adet soru yöneltilmiştir. 3. bölümde rekreatif alan özelliklerinin katılımcıların rekreatif tercihlerinde önem derecesini belirlemek için 19 soru sorulmuştur. Sonraki bölümde rekreatif alan özelliklerine ilişkin faktörlerin katılımcıların tercihlerini ne yönde etkilediği, rekreatif motivasyon ve kısıtlayıcılar temelinde sorgulanmıştır. Son bölümde ise İzmir ve yakın çevresinde yer alan rekreatif alanlarından en çok tercih edilenleri belirlemek amacıyla, katılımcıların bu alanları ziyaret etme sıklıkları sorulmuştur. Anket formunun hazırlanmasında Kalaycı (2008; 2009), Müderrisoğlu ve ark. (2006) ve Müderrisoğlu ve Uzun (2002)'un yapmış olduğu çalışmalardan yararlanılmıştır.

## ARAŞTIRMA BULGULARI

### Rekreatif Aktivite Tercihine İlişkin Bulgular

Araştırmada kullanılan aktivite tiplerinin gerçekleştirilme sıklıklarının belirlenmesi için frekans analizi uygulanmış ve elde edilen veriler Çizelge 1'de verilmiştir.

**Çizelge 1.** Katılımcıların rekreatif aktivite tercihleri  
**Table 1.** Recreational activity preferences of the participants

REKREATİF AKTİVİTE	GERÇEKLEŞTİRİLMİŞ ORANI (%)		
	HİÇ	1 KEZ	2 VE ÜZERE
Yürüyüş yapmak	4,3	13	<b>82,7</b>
Parkta oturmak	15,9	23,2	<b>60,9</b>
Piknik yapmak	19,6	24,6	<b>55,8</b>
Balık tutmak	<b>61,6</b>	21	17,4
Spor yapmak	25,4	20,3	<b>54,3</b>
Dağ yürüyüşü	<b>58</b>	19,6	22,4
Yüzmek	13	21,7	<b>65,3</b>
Bowling oynamak	31,2	29,7	<b>39,1</b>
Bisiklete binmek	22,5	26,8	<b>50,7</b>
Tur gezilerine katılmak	32,6	23,9	<b>43,5</b>
Fotoğraf çekmek	11,6	20,3	<b>68,1</b>
Resim yapmak	37	16,7	<b>46,4</b>
Manzara seyretmek	15,2	19,6	<b>65,2</b>
Tiyatroya gitmek	21,7	25,4	<b>52,9</b>
Sinemaya gitmek	8	24,6	<b>67,4</b>
Karting	78,3	13,8	<b>8</b>
Kamp yapmak	<b>73,2</b>	12,3	14,5
Buz pateni	<b>58,7</b>	25,4	15,9
Ata binmek	<b>68,1</b>	18,1	13,8
Avm'lerde vakit geçirmek	8	20,3	<b>71,7</b>
Kafe- restoranlarda vakit geçirmek	5,8	18,8	<b>75,4</b>
Fuarlara katılmak	21,7	28,3	<b>50</b>
Kulüp etkinlikleri	<b>52,2</b>	13,8	34,1

Elde edilen verilere göre haftada 2 kez ve üzeri olmak üzere en çok tercih edilen rekreasyonel aktivitelerden bazılarının sırasıyla; %82,7 ile "yürüyüş yapmak", %75,4 ile "kafe - restoranlarda vakit geçirmek", %71,7 ile "alışveriş merkezlerinde vakit geçirmek" ve %68,1 ile "fotoğraf çekmek" olduğu görülmüştür. Tercih edilmeyen rekreasyonel aktivitelerden bazıları ise sırasıyla; %78,3 ile "karting", %73,2 ile "kamp yapmak", %68,1 ile "ata binmek" ve

%61,6 ile "balık tutmak" olarak tespit edilmiştir (Çizelge 1).

Ege Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü öğrencilerinin rekreasyonel aktivitelere katılım sıklığında cinsiyetlerine göre farklılık gösterip göstermeme durumu "Independent-Samples T-Test" ile belirlenmiştir. Elde edilen verilere göre 8 adet rekreasyonel aktiviteye katılım dereceleri cinsiyete göre istatistiksel farklılık göstermektedir (Çizelge 2).

**Çizelge 2.** Rekreasyonel aktivitelere katılım sıklığında kadın ve erkek öğrenciler arasındaki farklar

**Table 2.** Differences in participation frequency of recreational activities between male and female students

REKREASYONEL AKTİVİTE	CİNSİYET		F
	KADIN(AO <sup>Δ</sup> )	ERKEK(AO <sup>Δ</sup> )	
Yürüyüş yapmak	1,76	1,86	3,005
Parkta oturmak	1,43	1,52	0,001
Piknik yapmak	1,35	1,39	0,210
Balık tutmak	0,51	0,78	1,154
Spor yapmak	1,22	1,60	<b>9,991*</b>
Dağ yürüyüşü	0,64	0,65	0,488
Yüzmek	1,53	1,43	0,975
Bowling oynamak	1,11	0,91	3,737
Bisiklete binmek	1,33	1,04	0,218
Tur gezilerine katılmak	1,11	1,08	<b>6,047*</b>
Fotoğraf çekmek	1,52	1,78	<b>8,277*</b>
Resim yapmak	1,03	1,39	0,112
Manzara seyretmek	1,43	1,82	<b>18,489*</b>
Tiyatroya gitmek	1,28	1,43	0,296
Sinemaya gitmek	1,60	1,56	0,904
Karting	0,26	0,43	<b>3,835*</b>
Kamp yapmak	0,42	0,34	1,346
Buz pateni	0,64	0,21	<b>23,968*</b>
Ata binmek	0,46	0,43	0,057
Avmlerde vakit geçirmek	1,66	1,47	<b>10,840*</b>
Kafe- restoranlarda vakit geçirmek	1,68	1,73	0,162
Fuarlara katılmak	1,29	1,21	<b>6,537*</b>
Kulüp etkinlikleri	0,79	0,95	1,087

Erkek katılımcıların "spor aktiviteleri (futbol, basketbol, voleybol ve tenis oynamak)" "fotoğraf çekmek", "manzara seyretmek" ve "karting" aktivitelerini kadınlara göre daha sık gerçekleştirdikleri belirlenmiştir. Kadın katılımcıların ise "tur ve organizasyon gezilerine katılmak", "buz pateni yapmak", "alışveriş merkezlerinde vakit geçirmek" ve "fuarlara katılmak" aktivitelerini erkeklere oranla daha sık gerçekleştirdikleri saptanmıştır (Çizelge 2).

Katılımcıların rekreasyonel aktivitelere katılım sıklığında sınıflarının etkisi varyans analizleri yardımı ile belirlenmiş, istenen verileri elde etmek için "One Way ANOVA" testi uygulanmıştır. 10 adet rekreasyonel aktivitede katılım dereceleri sınıfa göre istatistiksel farklılık göstermektedir (Çizelge 3).

1.sınıfta öğrenim gören katılımcıların sık katılım gösterdikleri rekreasyonel aktiviteler; "dağ yürüyüşü", "tur ve organizasyon gezilerine katılmak", "resim yapmak", "alışveriş merkezlerinde vakit geçirmek" ve "kafe-restoranlarda vakit geçirmek" olarak saptanmıştır.

3. sınıfta öğrenim gören katılımcıların sık katılım gösterdikleri rekreasyonel aktiviteler ise "parkta oturmak" ve "manzara seyretmek" olarak tespit edilmiştir. 4.sınıfta öğrenim gören katılımcıların katılım sıklığı gösterdikleri rekreasyonel aktiviteler; "balık tutmak, yüzmek ve fotoğraf çekmek" olarak ortaya çıkmıştır (Çizelge 3).

Yapılan analizlere göre rekreasyonel aktivite tercihlerinde gelir düzeylerine göre "yüzmek", "fotoğraf çekmek" ve "alışveriş merkezlerinde vakit geçirmek" aktivitelerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. "Yüzme" aktivitesini en çok gelir düzeyi 2500-3500 TL arasında yer alan katılımcılar gerçekleştirirken, en az gerçekleştiren gruplar sırasıyla gelir düzeyi 3500 TL'den fazla olanlar ve gelir düzeyi 0-800 TL arasında olan katılımcılar olarak tespit edilmiştir. Bunun; ankete katılan öğrencilerden gelir düzeyi 3500 TL'den fazla olanların sayısının çok az olmasından kaynaklandığı düşünülmekte; dolayısıyla gelir düzeyi düştükçe "yüzmek" aktivitesine katılım düzeyinin de düştüğü

gözlenmektedir. Aynı şekilde “fotoğraf çekmek” aktivitesini de en sık gelir düzeyi 2500-3500 TL arasında olan katılımcıların; en az da gelir düzeyi 0-800 TL arasında olan katılımcıların gerçekleştirdiği saptanmıştır. “Alış-veriş

merkezlerinde vakit geçirmek” aktivitesini ise en sık gerçekleştiren katılımcıların gelir düzeyi en düşük kesim olduğu, en az gerçekleştirenlerin ise gelir düzeyi en yüksek olan katılımcılar olduğu belirlenmiştir (Çizelge 4).

**Çizelge 3.** Rekreasyonel aktivitelere katılım sıklığında katılımcıların okudukları sınıflar arasındaki fark  
**Table 3.** Differences in participation frequency of recreational activities between grades of the participants

REKREASYONEL AKTİVİTE	SINIF					F
	1	2	3	4	5*	
Yürüyüş yapmak	1,9	1,65	1,90	1,90	1,50	6,772
Parkta oturmak	1,5	1,37	1,68	1,40	0,50	<b>2,734*</b>
Piknik yapmak	1,47	1,29	1,31	1,50	1,00	2,605
Balık tutmak	0,55	0,53	0,54	0,90	0,00	<b>2,866*</b>
Spor yapmak	1,22	1,39	1,18	1,40	0,00	2,136
Dağ yürüyüşü	0,67	0,60	0,59	1,00	0,00	<b>3,663*</b>
Yüzmek	1,47	1,51	1,54	1,80	1,00	<b>3,559*</b>
Bowling oynamak	1,2	1,01	1,13	0,90	1,00	0,226
Bisiklete binmek	1,37	1,32	1,00	1,30	1,00	2,339
Tur gezilerine katılmak	1,22	1,14	1,04	0,80	0,00	<b>3,502*</b>
Fotoğraf çekmek	1,52	1,54	1,72	1,80	0,00	<b>3,470*</b>
Resim yapmak	1,27	0,96	1,13	1,10	1,00	<b>5,642*</b>
Manzara seyretmek	1,37	1,43	1,81	1,70	1,50	<b>5,332*</b>
Tiyatroya gitmek	1,37	1,31	1,40	0,80	1,50	2,037
Sinemaya gitmek	1,52	1,59	1,72	1,50	2,00	1,358
Karting	0,20	0,32	0,45	0,20	0,00	1,309
Kamp yapmak	0,37	0,43	0,50	0,30	0,00	0,676
Buz pateni	0,57	0,65	0,45	0,40	0,00	1,467
Ata binmek	0,45	0,48	0,45	0,40	0,00	1,472
Avmlerde vakit geçirmek	1,80	1,62	1,40	1,70	1,00	<b>5,739*</b>
Kafe- restoranlarda vakit geçirmek	1,77	1,68	1,63	1,70	1,00	<b>4,702*</b>
Fuarlara katılmak	1,10	1,32	1,54	1,20	1,00	2,510
Kulüp etkinlikleri	0,82	0,85	0,86	0,60	0,00	1,343

\*P< 0,05, 5\*: LİSANSÜSTÜ,

**Çizelge 4.** Rekreasyonel aktivitelere katılım sıklığı ve gelir düzeyleri arasındaki ilişki

**Table 4.** The relationship between participation frequency of recreational activities and the income

REKREASYONEL AKTİVİTE	GELİR DURUMU					F
	0-800 TL	800 - 1600 TL	1600 - 2500 TL	2500 - 3500 TL	3500 + TL	
Yürüyüş yapmak	1,9	1,65	1,90	1,9	1,5	1,329
Parkta oturmak	1,5	1,37	1,68	1,4	0,5	0,550
Piknik yapmak	1,47	1,29	1,31	1,5	1	1,660
Balık tutmak	0,55	0,53	0,54	0,9	0	1,342
Spor yapmak	1,22	1,39	1,18	1,4	0	2,071
Dağ yürüyüşü	0,67	0,60	0,59	1	0	0,565
Yüzmek	<b>1,47</b>	<b>1,51</b>	<b>1,54</b>	<b>1,8</b>	<b>1</b>	<b>2,441*</b>
Bowling oynamak	1,2	1,01	1,13	0,9	1	1,365
Bisiklete binmek	1,37	1,32	1	1,3	1	0,200
Tur gezilerine katılmak	1,22	1,14	1,04	0,8	0	1,263
Fotoğraf çekmek	<b>1,52</b>	<b>1,54</b>	<b>1,72</b>	<b>1,8</b>	<b>0</b>	<b>2,876*</b>
Resim yapmak	1,27	0,96	1,13	1,1	1	0,349
Manzara seyretmek	1,37	1,43	1,81	1,7	1,5	0,251
Tiyatroya gitmek	1,37	1,31	1,40	0,8	1,5	0,590
Sinemaya gitmek	1,52	1,59	1,72	1,5	2	0,218
Karting	0,2	0,32	0,45	0,2	0	0,347
Kamp yapmak	0,37	0,43	0,5	0,3	0	0,217
Buz pateni	0,57	0,65	0,45	0,4	0	1,281
Ata binmek	0,45	0,48	0,45	0,4	0	0,277
Avmlerde vakit geçirmek	<b>1,8</b>	<b>1,62</b>	<b>1,4</b>	<b>1,7</b>	<b>1</b>	<b>2,659*</b>
Kafe- restoranlarda vakit geçirmek	1,77	1,68	1,63	1,7	1	2,100
Fuarlara katılmak	1,1	1,32	1,54	1,2	1	0,861
<b>Kulüp etkinlikleri</b>	0,82	0,85	0,86	0,6	0	1,923

\*p<0,05; \*\*p<0,01; \*\*\*p<0,001, AO<sup>a</sup> Aritmetik ortalama

Katılımcıların rekreasyonel aktivitelerinde İzmir'de bulunma sürelerinin etkili olduğu gözlenmiştir. "Spor yapmak (futbol, basketbol, voleybol ve tenis oynamak)" aktivitelerini en çok İzmir'de 1 yıldır yaşayanların, en az ise 3 yıldır yaşayanların gerçekleştirdikleri belirlenmiştir. "Resim yapmak" aktivitesini en az İzmir'de 3 ve 4 yıldır bulunanların en sık ise 1 yıldır İzmir'de yaşayanların gerçekleştirdikleri; alışveriş merkezlerinde en az vakit geçirenlerin İzmir'de 3 ve 4 yıldır yaşayan katılımcılar oldukları tespit edilmiştir. "Fuarlara katılmak" aktivitesini ise en az İzmir'de 2 yıldır bulunanlar, en çok ise İzmir'de 1 yıldır bulunanlar gerçekleştirmektedir (Çizelge 5).

Yapılan analizlerden elde edilen bulgulara göre katılımcıların rekreasyonel alan beklentileri cinsiyetlerine göre değişmektedir. Rekreasyon alan özelliklerine ilişkin beklentilerin kadın ve erkek katılımcılara göre değişimi Çizelge 6'da görülmektedir.

"Alanın temiz olması", "alandaki işaret ve levhaların yeterliliği", "çim alanların bulunması" önermelerinin, kadın katılımcılar tarafından erkek katılımcılara oranla daha fazla önemsendiği saptanmıştır. Rekreasyonel alan özelliklerine ilişkin diğer önermelerde kadın ve erkek katılımcıların tercihlerinde anlamlı bir istatistikî farklılık gözlenmemiştir (Çizelge 6).

**Çizelge 5.** Rekreasyonel aktivitelere katılım sıklığı ve İzmir'de bulunma süreleri arasındaki ilişki

**Table 5.** The relationship between participation frequency of recreational activities and the duration of stay in İzmir

REKREASYONEL AKTİVİTE	İZMİR'DE BULUNMA SÜRESİ					F
	1YIL (AO)	2YIL (AO)	3YIL (AO)	4 YIL (AO)	4YIL+(AO)	
Yürüyüş yapmak	2,00	1,72	1,58	1,84	1,79	1,946
Parkta oturmak	1,61	1,40	1,25	1,56	1,44	0,769
Piknik yapmak	1,72	1,27	1,08	1,4	1,38	1,814
Balık tutmak	0,83	0,40	0,375	0,48	0,65	1,372
Spor yapmak	<b>1,66</b>	<b>1,18</b>	<b>0,95</b>	<b>1,2</b>	<b>1,40</b>	<b>2,288*</b>
Dağ yürüyüşü	0,83	0,36	0,5	0,72	0,73	1,260
Yüzmek	1,33	1,59	1,33	1,48	1,67	1,360
Bowling oynamak	0,88	0,81	1,04	1,12	1,26	1,414
Bisiklete binmek	1,55	1,18	1,41	1,28	1,16	1,026
Tur gezilerine katılmak	1,27	1,18	0,91	0,96	1,18	0,771
Fotoğraf çekmek	1,55	1,45	1,58	1,6	1,59	0,174
Resim yapmak	<b>1,55</b>	<b>1,27</b>	<b>0,70</b>	<b>0,84</b>	<b>1,16</b>	<b>3,188*</b>
Manzara seyretmek	1,66	1,5	1,45	1,36	1,53	0,475
Tiyatroya gitmek	1,44	1,27	1,45	1,2	1,26	0,483
Sinemaya gitmek	1,61	1,59	1,45	1,6	1,65	0,376
Karting	0,44	0,22	0,16	0,36	0,30	0,673
Kamp yapmak	0,44	0,36	0,45	0,48	0,36	0,152
Buz pateni	0,5	0,22	0,62	0,76	0,63	1,726
Ata binmek	0,63	0,40	0,45	0,28	0,61	1,088
Avmlerde vakit geçirmek	<b>1,72</b>	<b>1,95</b>	<b>1,25</b>	<b>1,48</b>	<b>1,73</b>	<b>4,986*</b>
Kafe- restoranlarda vakit geçirmek	1,77	1,86	1,41	1,64	1,75	2,245
Fuarlara katılmak	<b>1,75</b>	<b>0,77</b>	<b>1,37</b>	<b>1,4</b>	<b>1,38</b>	<b>2,810*</b>
Kulüp etkinlikleri	0,83	0,59	0,75	0,92	0,89	0,538

\*p<0,05; \*\*p<0,01; \*\*\*p≤0,001, AO<sup>a</sup> Aritmetik ortalama

**Çizelge 6.** Rekreasyonel alan beklentileri ve cinsiyet arasındaki ilişki

**Table 6.** The relationship between the recreational area expectations and the genders of the participants

REKREASYONEL ALAN ÖZELLİKLERİ	CİNSİYET		F
	KADIN(AO <sup>a</sup> )	ERKEK(AO)	
Alan içinde aile/grup aktivitelerinin bulunması	2,56	2,21	0,317
Alanda dış mekan pişirme ünitelerinin bulunması	2,14	2,1	0,001
Alanda içme suyu çeşmelerinin bulunması	2,4	2,2	0,388
Alanda akarsu, gölet veya şelale bulunması	2,23	2,08	0,815
Alanda kuşların bulunması	1,98	1,87	0,569
Alanda balıkların bulunması	1,72	1,65	0,196
Alanda otopark alanlarının bulunması	2,38	2,08	3,210
Alanın temiz olması	2,88	2,48	<b>11,574***</b>
Alandaki işaret ve levhaların yeterliliği	2,58	2,30	<b>3,970*</b>
Alanda bulunan çöp kutularının yeterliliği	2,77	2,56	2,854
Çim alanların bulunması	2,63	2,30	<b>6,457**</b>
Budanarak şekil verilmiş bitkilerin varlığı	1,89	2,00	0,413
Döşemeli yürüme yollarının bulunması	2,15	2,17	0,029
Manzara izlemeye müsait seyrek ormanlık alan	2,47	2,39	0,275

\*p<0,05; \*\*p<0,01; \*\*\*p≤0,001, AO<sup>a</sup> Aritmetik ortalama. Alan özelliklerinin önem derecesi:1 "önemli değil",3 "çok önemli"

Araştırmaya katılan öğrencilerin rekreatif alan özelliklerine ilişkin beklentileri yapılan analizlere göre okudukları sınıflara bağlı olarak istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar göstermektedir (Çizelge 7.). Örneğin; “alanda otoparkların bulunması” önermesini en az 1. Sınıfta okuyan öğrenciler önemserken, en çok 4. Sınıfta okuyan öğrencilerin önemsedikleri ortaya çıkmıştır.

“Budanarak şekil verilmiş bitkilerin varlığı” önermesini en çok sırasıyla 1. Ve 2. Sınıf öğrencileri önemsemekte, en az ise sırasıyla 3. Ve 4. Sınıf öğrencileri önemsemektedirler. “Manzara izlemeye müsait seyrek ormanlık alan varlığı” önermesini ise, en çok 2. ve 4. sınıfta okuyan öğrenciler, en az ise 3. Ve 1. Sınıfta okuyan öğrenciler önemsemektedirler (Çizelge 7.).

**Çizelge 7.** Rekreatif alan beklentileri ve katılımcıların okudukları sınıf arasındaki ilişki

**Table 7.** The relationship between the recreational area expectations and the grades of the participants

REKREASYONEL ALAN ÖZELLİĞİ	SINIFLAR				F
	1.Sınıf	2.sınıf	3.sınıf	4.sınıf	
Alan içinde aile/grup aktivitelerinin bulunması	2,16	3,56	2,20	2,45	1,658
Alanda dış mekan pişirme ünitelerinin bulunması	1,97	3,12	1,82	2	1,341
Alanda içme suyu çeşmelerinin bulunması	2,08	3,08	2,35	2,43	1,527
Alanda akarsu, gölet veya şelale bulunması	2,02	2,20	2,27	2,29	1,208
Alanda kuşların bulunması	1,83	2,04	2,00	2,00	0,661
Alanda balıkların bulunması	1,52	1,76	1,85	1,70	1,463
Alanda otopark alanlarının bulunması	2,08	2,44	2,27	2,56	<b>3,089*</b>
Alanın temiz olması	2,72	2,92	2,80	2,83	0,710
Alandaki işaret ve levhaların yeterliliği	2,44	2,72	2,45	2,59	1,382
Alanda bulunan çöp kutularının yeterliliği	2,69	2,76	2,65	2,86	1,110
Çim alanların bulunması	2,61	2,48	2,5	2,67	0,907
Budanarak şekil verilmiş bitkilerin varlığı	2,16	2,12	1,65	1,81	<b>4,680**</b>
Döşemeli yürüme yollarının bulunması	2,22	2,20	1,97	2,24	1,337
Manzara izlemeye müsait seyrek ormanlık alan	2,30	2,68	2,27	2,64	<b>3,969**</b>

\*p<0,05; \*\*p<0,01; \*\*\*p<0,001, AO<sup>a</sup> Aritmetik ortalama . Alan özelliklerinin önem derecesi: 1 “önemli değil”, 3 “çok önemli”

### Rekreatif Tercihleri Etkileyen Motive Edici ve Kısıtlayıcı Faktörlere İlişkin Bulgular

Rekreatif eğilim ve tercihlerde ekili olan kısıtlayıcı ve motive edici faktörlere verilen önem dereceleri katılımcıların cinsiyetlerine göre kıyaslandığında, “rekreatif alanların ruhsal açıdan

iyi hissedilmesini sağlaması”, “rekreatif alanlara ulaşımın zor olması”, “rekreatif alanlarda yeterli güvenlik önlemlerinin alınmaması” ve “birlikte bu alanlara gidebileceğim kimsenin bulunmaması” önermelerini kadın katılımcıların, erkek katılımcılardan daha çok önemsedikleri tespit edilmiştir (Çizelge 8).

**Çizelge 8.** Rekreatif tercihleri etkileyen motive edici ve kısıtlayıcı etmenler ve katılımcıların cinsiyetleri arasındaki ilişki

**Table 8.** The relationship between motivating and constraining factors influencing recreational preferences and gender of participants

REKREASYONEL TERCİHLERDE KISITLAYICI VE MOTİVE EDİCİ FAKTÖRLER	CİNSİYET		F
	BAYAN (AO)	ERKEK (AO)	
Alan hakkında yeterli bilgi sahibi olmak	2,12	2,17	0.156
Rekreatif alanlara giriş ücretinin pahalı olması	2,19	2,39	1.463
Yeterli zaman olmaması	2,32	2,35	0.035
Rekreatif alanları ruhsal açıdan iyi hissedilmesini sağlaması	2,71	2,39	<b>5.995*</b>
Rekreatif alanlara ulaşımın zor olması	2,52	2,22	<b>3.984*</b>
Rekreatif alanlarda yeterli güvenlik önlemlerinin alınmaması	2,54	2,17	<b>6.007*</b>
Rekreatif alanlarda kirliliğin fazla olması	2,65	2,65	0.000
Bu tip alanlara karşı ilginin olmaması	1,84	1,70	0.712
Birlikte bu alanlara gidebileceğim kimsenin bulunmaması	1,90	1,61	2.744
Alanlarda yeterli hizmet ve çalışanın olmaması	2,02	2,00	0.012
Alanlardaki levha ve işaretlerin yetersizliği	2,06	2,13	0.172
Bu tip alanlarda bilgi ve becerilerimi artırma olanağım olması	2,13	2,39	2.931
Rekreatif alanlarda doğa ile iç içe olman	2,51	2,48	0.054
Bu tip alanlarda bilgilerimi aynı ilgi alanlarına sahip kişilerle paylaşabilmem	2,13	2,13	0.000

\*p<0,05; \*\*p<0,01; \*\*\*p<0,001, AO<sup>a</sup> Aritmetik ortalama . Alan özelliklerinin önem derecesi:1 “önemli değil”,3 “çok önemli”

Rekreasyonel eğilim ve tercihleri etkileyen motive edici ve kısıtlayıcı faktörler katılımcıların okudukları sınıflara göre incelendiğinde araştırma sorularından bu grupta yer alan bazı önermelerin istatistiki olarak anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir (Çizelge 9). Yapılan analizlere göre “alanlardaki levha ve işaretlerin

yetersizliği” ve “bu tip alanlarda bilgi ve becerilerimi artırma olanağım olması” önermelerinde katılımcıların okudukları sınıflara göre farklılıklar tespit edilmiş olup, her iki önermeyi de en çok 4. sınıfta okuyan katılımcılar önemserken, en az 3. sınıfta okuyan katılımcıların önemsedikleri görülmüştür.

**Çizelge 9.** Rekreasyonel tercihleri etkileyen motive edici ve kısıtlayıcı etmenler ve katılımcıların okudukları sınıflar arasındaki ilişki

**Table 9.** The relationship between motivating and constraining factors influencing recreational preferences and grades of participants

REKREASYONEL TERCİHLERDE KISITLAYICI VE MOTİVE EDİCİ FAKTÖRLER	SINIF				F
	1.SINIF	2.SINIF	3.SINIF	4.SINIF	
Alan hakkında yeterli bilgi sahibi olmak	2.08	2.08	2.15	2.19	0.282
Rekreasyonel alanlara giriş ücretinin pahalı olması	2.00	2.28	2.33	2.30	1.600
Yeterli zaman olmaması	2.17	2.32	2.33	2.49	1.722
Rekreasyonel alanları ruhsal açıdan iyi hissedilmesini sağlaması	2.61	2.64	2.58	2.81	1.197
Rekreasyonel alanlara ulaşımın zor olması	2.44	2.52	2.33	2.62	1.310
Rekreasyonel alanlarda yeterli güvenlik önlemlerinin alınmaması	2.47	2.48	2.33	2.65	1.541
Rekreasyonel alanlarda kirliliğin fazla olması	2.61	2.52	2.63	2.81	1.361
Bu tip alanlara karşı ilginin olmaması	1.83	1.76	1.68	2.00	1.218
Birlikte bu alanlara gidebileceğim kimsenin bulunmaması	1.72	1.88	1.80	2.00	0.880
Alanlarda yeterli hizmet ve çalışanın olmaması	1.97	2.00	1.95	2.14	0.547
Alanlardaki levha ve işaretlerin yetersizliği	1.97	2.16	1.85	2.35	3.561*
Bu tip alanlarda bilgi ve becerilerimi artırma olanağım olması	2.28	2.16	1.83	2.46	6.907***
Rekreasyonel alanlarda doğa ile iç içe olmam	2.47	2.52	2.35	2.70	1.953
Bu tip alanlarda bilgilerimi aynı ilgi alanlarına sahip kişilerle paylaşabilmem	2.14	2.16	2.03	2.22	0.544

\*p<0,05; \*\*p<0,01; \*\*\*p<0,001, a Aritmetik ortalama alan özelliklerinin önem derecesi: 1 “önemli değil”, 3 “çok önemli”

## SONUÇ ve ÖNERİLER

Çalışmada Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü öğrencilerinin rekreasyonel eğilimleri, rekreasyonel aktivitelere katılım sıklıkları, rekreasyonel alan beklentileri ve rekreasyonel eğilim ve tercihlerini etkileyen motive edici ve kısıtlayıcı faktörler temelinde incelenmiştir. Bununla birlikte araştırmaya katılan öğrencilerin yaş, cinsiyet, gelir durumu, İzmir kentinde yaşam süreleri gibi kişisel karakteristiklerinin rekreasyonel eğilimlerini ne yönde etkilediği araştırılmıştır. Araştırma sonucunda katılımcı özelliklerinden cinsiyet, yaş ve gelir durumunun rekreasyonel tercihlerde en çok etkili demografik özellikler olduğu saptanmıştır. Katılımcıların kendilerine sosyalleşme olanağı yaratan arkadaşlarıyla birlikte vakit geçirebilecekleri ve rekreasyonel aktivite çeşitliliği bakımından zengin rekreasyonel alanları tercih ettikleri belirlenmiştir. Araştırma sonuçları özetlendiğinde;

- Erkek katılımcılar kadın katılımcılara göre sportif aktiviteleri daha sık gerçekleştirmektedir.
- Kadın katılımcılar tur ve organizasyonlara erkek katılımcılardan daha fazla ilgi göstermektedir.

Katılımcıların okudukları sınıf yükseldikçe, rekreasyonel aktivitelere katılım sıklıkları düşmektedir. Bunun sebebinin artan ders yoğunluğu ve sorumluluklar olduğu düşünülmektedir.

- 1. sınıf öğrencileri kapalı alanlarda rekreatif aktiviteleri daha çok tercih ederken, 4. sınıf öğrencilerinin açık alanlarda rekreasyona daha fazla eğilim gösterdikleri saptanmıştır.

- 1 yıldır İzmir’de bulunan katılımcıların rekreasyonel aktivitelere en sık katılım gösteren katılımcı grubu oldukları görülmüştür.

- Kadın ve erkek katılımcıların rekreasyonel alan beklentilerinde farklılıklar saptanmış olup, kadın katılımcıların; “alan içinde aile/grup aktivitelerinin bulunması”, “alandaki otoparkın bulunması”, “alanın temiz olması”, “çim alanlarının bulunması” önermelerini erkek katılımcılara kıyasla daha fazla önemsedikleri belirlenmiştir.

- Rekreasyonel tercihleri etkileyen motive edici ve kısıtlayıcı etmenlerin katılımcıların cinsiyetlerine göre farklılık göstermediği, genel olarak tüm katılımcıların benzer eğilimler içinde olduğu tespit edilmiştir.



Bu araştırma sonuçlarına göre Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü öğrencilerinin rekreatif aktivitelere katılımları genel olarak çok düşük çıkmıştır. Üniversitelerde öğrencilere boş zamanları için daha fazla fırsatlar sunulmasını sağlayan öğrenci kulüpleri, sosyal, kültürel ve sportif etkinlikler desteklenmelidir. Ayrıca öğrencilerin rekreatif eğilim ve beklentilerine göre yeni alternatifler sunulmalıdır. Üniversite öğrencilerinin rekreatif aktivitelere katılım düzeylerini artırmak için:

- Üniversite sinema salonunda haftanın belirli günleri ücretsiz sinema gösterimi,
- Yerel yönetimlerden destek alınarak ücretsiz turlar düzenlenmesi; Sasalı Doğal Yaşam parkı, Körfez gemi turları, Efes-Şirince turu, Bergama turu, üstü açık otobüslerle şehir turları, kent içi arkeolojik alanlar turu gibi.

## KAYNAKLAR

- Guo, J., Liu, X., 2016. International Journal of e-Education, e-Business, e- Management and e-Learning; Singapore, Vol. 6.3, pp:186-192.
- Gülğün B., Türkyılmaz B., 2001. Peyzaj Mimarlığında ve İnsan Yaşamında Ergonominin Yeri Önem ve Bornova Örneğinde Bir Araştırma, Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi Cilt:38 No:2-3.
- Hubbell, L., 2015. Academic Questions: AQ; New York, Vol. 28.1, pp: 82-89.
- Kalaycı, A., 2008. Rekreatif Tercihlerde Etnik Yapı ve Cinsiyete Bağlı Değişimler; Orta Doğu Teknik Üniversitesi Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Düzce Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Düzce, 2008.
- Kalaycı, A., 2009. Kastamonu Kenti ve Yakın Çevresindeki Rekreatif Alanların ve Kent Halkının Rekreatif Eğilimleri, Doktora Semineri Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2009. (Basılmamıştır).
- Kalaycı, E., 2009. SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri, Ankara, Asil Yayınları.
- Mansuroğlu, S., 2002. Akdeniz Üniversitesi Öğrencilerinin Serbest Zaman Özellikleri Ve Dış Mekan Rekreatif Eğilimlerinin Belirlenmesi. Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, Sayı: 15(2), syf: 53-62.
- Müderrişoğlu, H., Aşıkkutlu, H. S., Kalaycı, A., Salantur, B., 2006. Rekreatif Motivasyonların Belirlenmesi Spor Tesisi Örneği. Düzce Üniversitesi, Ormanlık Dergisi, 2(2).
- Müderrişoğlu, H. ve Uzun, S., 2004. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Orman Fakültesi Öğrencilerinin Rekreatif Eğilimleri, Seri:A, Sayı:2, Yıl:2004, ISSN:1302-7085, Sayfa:108-121.
- Müderrişoğlu, H., Kutay, E.L., Örneği Eşen, S., 2006. Kırsal Rekreatif Faaliyetlerde Kısıtlayıcılar, Tarım Bilimleri Dergisi 2005, 11 (1) 40-44.
- Önder, S., 2003. Selçuk Üniversitesi Öğrencilerinin Rekreatif Eğilim ve Taleplerinin Belirlenmesi Üzerinde Bir Araştırma, S.Ü. Ziraat Fakültesi Dergisi, 17 (32):2003, 31 -38.
- Özkan, M.B., 2001. Kentsel Rekreatif Alan Planlaması, Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, 2001. Sayfa:73.
- Rogers, H., Morris, T., 2003. An Overview of the Development and Validation of the Recreational Exercise Motivation Measure (REMM)É, XIth European Congress of Sport Psychology, Copenhagen, Denmark.
- Stebbins, R., 2005. Choice and Experiential Definitions of Leisure. Leisure Sciences; Vol. 27(4), pp: 349-352.